

Ostry Dyżur Literacki

Podkast leczący alergię i nietolerancję czytelnicze.

Prowadzi Agnieszka Karp-Szymańska.

Agnieszka Karp-Szymańska: Dzień dobry, do świąt pozostało zaledwie kilka dni. Kończymy przygotowania, sporo czasu spędzamy w sklepowych kolejkach, chcemy by wszystko było idealne, dlatego nie ustajemy w pędzie, a ja proponuję państwu zatrzymajmy się na chwilę, a może nawet cofnijmy w czasie. Zapraszam was do Krakowskiej księgarni niezależnej, która jest Antykwariatem. Zapraszam do Antykwariatu Abecadło. Naszym gościem, a jednocześnie przewodnikiem będzie pan Antoni Stąpor, dzień dobry Panie Antoni.

Antoni Stąpor: Dzień dobry Pani, dzień dobry wszystkim

Panie Antoni, ja mam takie pytanie, czy w czasach, gdy wszyscy gonimy wciąż za tym co nowe i idealne, ludzie wciąż przychodzą do antykwariatu?

Oj tak, tak i nawet w ostatnich miesiącach, może to jest nawet taka tendencja już od kilkunastu miesięcy zauważalna, że właśnie osoby lubią przyjść sobie do antykwariatu, ale nie tylko znaleźć coś dla siebie, ale wybrać też jakąś książkę, właśnie dla swoich bliskich. Także książka używana, nawet taka kilkunasto, kilkudziesięcio, a nawet kilkusetletnia potrafi być w niezwykle takim ładnym stanie zachowania, tak jakby wyszła dosłownie kilka dni temu z drukarni. Coraz częściej właśnie takie książki stają się też nie tylko prezentem dla tych osób które je wybierają, ale też dla innych osób.

Bo to taki bardzo unikatowy prezent, prawda?

Oj tak. Tak do końca nie możemy być pewni co znajdziemy w danym momencie w antykwariacie, ponieważ często trafiają do nas takie duże księgozbiory, można by powiedzieć takie zapomniane książki... Przychodząc właśnie tutaj do dawnej Apteki Pod Aniołem Stróżem, mieszczącej się w takiej kamieniczce zabytkowej z XIX wieku, z takim artystycznym, historycznym, pięknym umeblowaniem, gdzie przez ponad 100 lat były sprzedawane leki. Teraz możemy na tych półkach pięknych i w tych szufladkach wyszukać właśnie dla siebie coś o czym zapomnieliśmy, albo wręcz nie znaliśmy w przypadku młodych osób. Często tutaj odbywają się takie odkrycia.

A co można u Was znaleźć, czego próżno szukać w normalnej księgarni, a już szczególnie księgarni sieciowej?

Można znaleźć u nas właśnie książki, na przykład książki ilustrowane. To jest nasz ulubiony duży dział,, zgromadzony przy takim zabytkowym piecu kaflowym, na takich

dużych stosikach, ale też na półkach, no i w tych szufladkach. No i oprócz tego, oprócz książek ilustrowanych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, pięknych bajek i baśni z różnych stron świata, ale też napisanych w różnych językach. Sprzedajemy też książki w innych językach europejskich, ale też czasem trafiają do nas książki z Azji, nawet z Afryki, Ameryki Północnej, Południowej. I oprócz właśnie takiego bardzo dużego, bogatego działu książek dla dzieci, mamy też książki no w zasadzie na każdy temat. Mamy kilkadziesiąt działów tematycznych w kilku pomieszczeniach, na ponad 100 m kwadratowych. Można u nas przeglądać książki wydane właśnie w XX wieku, w XIX wieku, ale też wydane w naszym wieku XXI, kilka czy kilkanaście lat temu.

A gdy ktoś przychodzi i ma nadzieję znaleźć jakąś perełkę, ale właściwie sam nie do końca wie czego szuka, chciałby komuś sprawić przyjemność, to jest pan w stanie pomóc w takich poszukiwaniach?

Myślę że tak. Najchętniej to się odbywa w ten sposób, że gdy jakaś osoba chce sobie czy komuś sprawić prezent, znaleźć jakąś książkę to wtedy taki mały wywiad przeprowadzamy i gdy osoba wyrazi zainteresowanie jakąś tematyką czy historią czy literaturą piękną czy może książkami związanymi z przyrodą, czy z naukami ścisłymi, albo psychologią czy filozofią, może też religiami. To wtedy no po prostu już prosimy do odpowiedniego pokoju, do odpowiednich półek i tam można sobie jednak przejrzeć samemu właśnie książki z danego działu, ale zazwyczaj to się kończy wybraniem kilku, a czasem nawet kilkunastu książek. Także też w Antykwariacie Abecadło można odkryć taką przygodę właśnie, możliwość bycia odkrywcą czy odkrywczynią, właśnie takich książek i tematów, no o których zapomnieliśmy albo nie wiedzieliśmy, że istnieją.

No właśnie, ja tak właśnie mam, że kiedy wchodzę do antykwariatu, albo do tradycyjnej księgarni niezależnej to często biorę z półki książkę, która jest pięknie wydana, jest frapująca w jakiś sposób, w jakiś sposób przyciąga, a czasami zupełnie nie dotyczy tematów o których do tej pory czytałam i często to jest początek pięknej przygody.

Tak, właśnie w Antykwariacie Abecadło, ale też w innych antykwariatach w Krakowie, magicznych miejscach i też w księgarniach można właśnie odkryć takie książki, takie tematy, które mogą nas zainspirować, mogą nam pomóc też rozwiązać jakiś nasz dylemat. Czasem też przydaje się troszkę takiego dystansu, a ten dystans właśnie możemy też po prostu uzyskać, właśnie przebywając, przeglądając, czytając książki.

Ja mam takie pytanie, czy ludzie przychodzą do pana wyłącznie po książki, bo ja mam wrażenie, że też mogą przychodzić po chwilę oddechu... Czy antykwariat może być takim azylem przed światem, chociaż na chwilę?

No zdecydowanie tak, ponieważ nasz Antykwariat Abecadło jest też o tyle wyjątkowy, że właśnie znajduje się w takim wyjątkowym miejscu, tej dawnej, zabytkowej aptece Pod Aniołem Stróżem przy ulicy Kościuszki 18. Wychodząc z naszego antykwariatu możemy spojrzeć na Wawel, na wzgórze Wawelskie, na przepływającą obok rzekę Wisłę i też no właśnie zatopić się w takim troszkę świecie, czasie który minął. Z drugiej strony to bycie

tutaj, może być też takim odświeżającym właśnie spojrzeniem na nasze sprawy, zobaczeniem, że jednak poruszamy się właśnie w takich zagadnieniach związanych z naszym życiem, rozwojem, tworzeniem relacji, tworzeniem społeczeństwa, właśnie takiego mniejszego, ale też większego. Zobaczenia, że jesteśmy też związani z innymi krajami i też właśnie ta refleksja, z jednej strony takie oderwanie od bieżących właśnie informacji czy bodźców takich jak właśnie telewizja, komputery, smartfony. Właśnie bycie w antykwariacie nastraja do takiej refleksji, do troszkę takiego wyciszenia się i wtedy możemy spojrzeć właśnie na swoje życie, na swoje sprawy z taką no troszkę większą, szerszą perspektywą i dzięki temu podejść w taki świeży sposób do rozwiązywania pewnych dylematów czy problemów w taki nowy sposób. Może nam pomóc w tym jakaś książka i spojrzenie na podobne zagadnienia, ale no jednak sprzed kilku czy kilkuset lat.

A to prawda. Antykwariaty to też miejsca, które łączą przeszłość z teraźniejszością. To pewnego rodzaju mosty łączące pokolenia. Czy zdarza się, że do Abecadła przychodzą dziadkowie z wnukami?

O tak, to jest muszę powiedzieć taka klasyczna prawie że sytuacja, że tutaj albo przychodzą razem osoby młodsze ze starszymi, właśnie dziadkowie, babcie ze swoimi wnukami dziewczynkami lub chłopcami. Też mamy przychodzą młode i troszkę starsze ze swoimi dziećmi. Ale też przychodzą osobno, oczywiście osoby starsze i taka właśnie młodzież na przykład z liceum... Tutaj niedaleko mamy Liceum plastyczne i na przykład często przychodzą tutaj do antykwariatu Abecadło, właśnie uczennice i uczniowie tej szkoły plastycznej ze swoją panią wychowawczynią i też mają tutaj taki spacer do Antykwariatu Abecadło. To jest chyba w formie też wychowania fizycznego.

Mają wiele szczęście, że antykwariat jest na ich trasie.

Właśnie tak, ale przyjeżdżają też młodzi ludzie. Na przykład niedawno była taka wycieczka młodych ludzi z Bytomia, właśnie takich nastolatków. Ale tak, przychodzą właśnie babcie i dziadkowie z wnukami i często jest tak, że właśnie poszukują tych starszych książek... Dziadkowie na przykład poszukują serii Aflreda Szklarskiego o przygodach Tomka, z kolei babcie lubią jakieś wierszyki ilustrowane Jana Brzechwy, czy Marii Konopnickiej, czy Ludwika Jerzego Kerna o Psie Ferdynandzie Wspaniałym.

To takie tytuły na których się wychowaliśmy praktycznie, prawda?

Tak, ale też do antykwariatu Abecadło trafiają właśnie książki autorów dla dzieci, którzy też mieszkają tutaj w naszej dzielnicy, dzielnicy siódmej Zwierzyniec i takim autorem jest Michał Zabłocki, którzy razem ze swoją żoną wydali taką książkę "Wiersze do kolorowania". Michał Zabłocki napisał wiersze, razem ze swoją córką i ze swoim synem, a mama dzieci i żona Michała, Agata Dębicka zrobiła takie rysunki, które każdy z nas może kolorować i wtedy to ma takie podwójne terapeutyczne znaczenie. Ponieważ z jednej strony wiersze, mówiące o naszych tutaj obecnych sprawach, chociaż też o historii ludzi. No, ale możemy te wiersze pokolorować, co też bardzo dobrze wpływa na nasz umysł na osiągnięcie takiego spokoju poprzez kolorowanie, właśnie takie artystyczne działanie.

Panie Antoni, a ja mam do pana bardzo ważne pytanie. Można u pana znaleźć literaturę współczesną, tak jak teraz Pan wspomniał, ale także książki na których wychowało się kolejne pokolenie, o tym mówiliśmy chwilę wcześniej. Co sprawia, że książka się nie starzeje, że wciąż jest czytana z wypiekami na twarzy?

Myślę że z jednej strony możemy zobaczyć jak w różny sposób, z taką pewną różną wrażliwością właśnie autorki, autorzy, ilustratorzy przedstawiali różne historie. Ale też wydaje mi się, że w każdej z tych historii, możemy w jakimś stopniu odnaleźć taką bliskość właśnie z tymi bohaterami, bohaterkami tych historii, no i oczywiście ich autorkami i autorami. Myślę że to jest też taką... no takim odkryciem za każdym razem, że właśnie obcujemy z tymi starszymi książkami, starszymi historiami, czasem bardzo starymi, a z drugiej strony no możemy odkryć właśnie w każdej z tych historii coś takiego co może być bliskie naszemu doświadczeniu i naszej współczesności.

Czyli życie aż tak bardzo się nie zmienia, pomimo tego, że to zupełnie inne realia? Jesteśmy tacy sami, mamy podobne potrzeby?

Można tak powiedzieć, na pewno zauważamy, że tak bardzo zmieniają się takie nasze osiągnięcia techniczne, technologiczne. To jak szybko możemy właśnie zdobywać informacje w internecie, ale też czasami może to być też takim uzależnieniem naszego umysłu od właśnie takiego zdobywania informacji, życia takimi plotkami, życia takimi wydarzeniami innych osób i zatracić troszkę rodzaj takiej właśnie łączności z naszym doświadczeniem z byciem z przyrodą, też tworzeniem relacji i podtrzymywaniem relacji. Także z jednej strony, możemy zobaczyć właśnie jak nasza kultura jest tutaj silnie związana z techniką. A z drugiej strony, no właśnie książki, takie znalezienie troszkę czasu, refleksji i trochę wejście też w to co przeżywamy, w nasze uczucia, w nasze emocje. No i też zobaczenie po prostu jak jesteśmy związani właśnie z przyrodą, z porami roku, tymi takimi tradycjami, które wydaje mi się, że zostały stworzone po to żeby nas wspierać, właśnie nasz odpoczynek, właśnie też znalezienie takiego czasu na refleksję. No i z jednej strony właśnie ta współczesna kultura taka techniczna, popychająca nas troszkę w pewien taki pośpiech. No z tego pośpiechu właśnie mogą wyciągnąć nas takie miejsca jak właśnie Antykwariat Abecadło, ale też tutaj niedaleko jest taki antykwariat z książkami tylko w języku angielskim, nazywa się Massolit, też bardzo klimatyczna. A troszkę dalej jest piękna księgarnia Karakter, jeszcze troszkę dalej księgarnia De Revolutionibus Books i Cafe. Takich miejsc jest w Krakowie bardzo, bardzo dużo, do których bardzo serdecznie zapraszamy, bo właśnie bycie w antykwariacie, bycie w księgarni bycie z książką to jest niesamowita okazja do właśnie otworzenia się jeszcze raz na coś co może właśnie nas zainspirować, żebyśmy mieli taki czas i kontakt dla siebie, dla swoich uczuć, ale też dla bliskich osób. No i myślę że to jest ważne, najważniejsze może co książki i miejsca z nimi związane mogą nam dać.

To bardzo ważne słowa, także w kontekście świąt, które już się zbliżają, a ja mam jeszcze jedno ważne pytanie do pana. Jakie książki Pan pamięta z własnego dzieciństwa i czy one wciąż jeszcze są aktualne i mogą spodobać się na przykład współczesnym chłopakom?

No dla mnie moją ulubioną serią książeczek są "Muminki" i one się mogą spodobać każdemu i ja co jakiś czas staram się do nich wracać i odkrywać takie właśnie niuanse, których wcześniej nie zauważałem. Wcześniej zauważałem właśnie takie przygody, a tam jest też dużo właśnie na temat uczuć, na temat relacji ze sobą i z ludźmi. Coś co jest bardzo takie uniwersalne i wymagające pewnej takiej troski i uwagi codziennie, że można zdobyć pewne umiejętności, ale z drugiej strony no musimy je właśnie też praktykować codziennie w stosunku do siebie i w stosunku do innych. Dlatego mnie osobiście akurat inspirują książki Tove Jansson związane z Muminkami, ale też jak wcześniej wspomniałem wiersze do kolorowania Michała Zabłockiego, bardzo fajne, bardzo inspirujące i takie współczesne. Też trafiła do nas taka książka, "Rozłożę Cię na łopatki straszku" pani Kasi Szulik, właśnie tutaj takiej pani, która ma córkę i razem właśnie przeżywając świat, przeżywając życie z tą córką napisała właśnie taką książkę "Rozłożę Cię na łopatki straszku. Mela Melulu wyrusza w podróż dookoła świata"

I to kolejna książka, która mówi o emocjach. Wiele tych emocji dzisiaj się pojawiło, w dzisiejszym odcinku, natomiast chyba one są szalenie potrzebne i w końcu pojawiają się coraz to nowe książki o emocjach, które pokazują dzieciom, że wszystkie uczucia, wszystkie emocje są bardzo ważne, że warto o nich rozmawiać i można sobie z nimi całkiem nieźle radzić, prawda? A książki nam w tym pomagają.

Tak, pomagają i też pokazują, że właśnie autorki, autorzy tych książek mimo, że są czasami właśnie starsi od nas, no to oni też przechodzili przez różne właśnie trudy, związane z rozpoznawaniem emocji, uczuć, z umiejętnością radzenia sobie z takimi trudnymi emocjami, jak smutek, jak strach, lęk czy jak komuś czegoś zazdrościmy, to też są takie trudne chwile, trudne uczucia i które też mogą doprowadzić nas no do złości do gniewu, a to już jest bardzo czasem niebezpieczne dla nas samych i dla osób z którymi tutaj żyjemy.

Bardzo serdecznie panu dziękuję, zarówno za rozmowę jak i za rekomendacje. Zapraszamy do antykwariatów i to nie tylko od święta, bo to miejsca które zabiorą Was niczym prawdziwy wehikuł czasu do takiej rzeczywistości, w której był czas i na rozmowę z innym człowiekiem i na rozmowę z samym sobą. Dziękuję pięknie za rozmowę.

Bardzo, bardzo serdecznie dziękuję.

Podkast zrealizowany w ramach projektu "Ostry Dyżur Literacki - Podkast z księgarni niezależnych". Dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.